

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Mirosław Major

Protokolant st. sekr. sąd. Grażyna Skrzypek

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2021 roku w Poznaniu

odwołania **A. B., (...) Spółki z o.o.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. Inspektorat w S.**

z dnia 29 lipca 2020 roku, nr (...)

w sprawie **A. B., (...) Spółki z o.o.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że A. B. jako pracownik u płatnika składek (...) Spółka z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 01.03.2020 r.,
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz odwołujących się po 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

(-) Mirosław Major

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 lipca 2020 r. (nr (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 2, art. 11, art. 26 i art. 300 Kodeksu pracy oraz art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny stwierdził, że A. B., jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą we W., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 marca 2020 r. W uzasadnieniu wskazano, że umowa o pracę zawarta pomiędzy A. B. a płatnikiem składek od 1 marca 2020r. była umową pozorną, z którą nie można łączyć istnienia obowiązku ubezpieczeń społecznych. Pomimo formalnego zawarcia umowy w ocenie ZUS nie doszło do nawiązania stosunku pracy, a przedstawione dokumenty (m.in. umowa o pracę, listy obecności) są niewystarczające, by uznać, że A. B. faktycznie świadczyła prace na rzecz płatnika składek. Na potwierdzenie wykonywania pracy przez ww. osobę strony nie przedstawiły żadnych dowodów świadczenia pracy. Płatnik nie wykazał również rzeczywistej potrzeby (konieczności) zatrudnienia pracownika na stanowisku pracownika biurowego z wynagrodzeniem 3.820,49 zł brutto miesięcznie. Organ rentowy podniósł, że przed zatrudnieniem w ww. spółce (...) była zgłoszona jako świadczeniobiorca, za którego opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe Gminny Ośrodek Pomocy (...) i z tego tytułu nie miałyby prawa do płatnych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Tymczasem za okres od 2 kwietnia 2020r. do 10 kwietnia 2020r. A. B. zgłosiła roszczenie o wypłatę dodatkowego zasiłku opiekuńczego COVID -19. W

ocenie ZUS, umowa o pracę została zawarta wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego i miała charakter pozorny.

Od powyższej decyzji, w przepisany trybie i terminie odwołała się A. B., działając przez radcę prawnego, zaskarżając ww. decyzję w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że odwołująca podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 1 marca 2020r. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów postępowania na rzecz odwołującej wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała m.in., że została zatrudniona na stanowisku pracownika biurowego od 1 marca 2020r. w spółce (...) i pracę tę faktycznie wykonywała (i do chwili obecnej wykonuje), w siedzibie płatnika, od poniedziałku do piątku, w stałych godzinach od 8 do 16. Pracodawca znał ją wcześniej jako osobę rzetelną, albowiem ubezpieczona już wcześniej pracowała u płatnika składek (od 1 sierpnia 2016r. do 28 lutego 2018r.). Wówczas jednak musiała zrezygnować z pracy i pobierać świadczenie pielęgnacyjne z uwagi na całodobową opiekę nad niepełnosprawną córką. Odwołująca wskazała na zakres swoich obowiązków w spółce w spornym okresie, nadto dołączyła do odwołania wydruki wiadomości email, które wysyłała do klientów pracodawcy oraz wniosła o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność świadczenia przez nią pracy na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy. Na koniec odwołująca podniosła, że istotnie od 2 do 10 kwietnia 2020r. skorzystała ze zwolnienia, by zaopiekować się swoim dzieckiem w okresie, gdy placówki szkolne były zamknięte. Odwołująca nie mogła jednak przewidzieć w dniu zawarcia umowy o pracę, że w związku z zagrożeniem (...)19 od 14 marca 2020r. zostanie w Polsce wprowadzony stan zagrożenia epidemicznego. Zatem celem ubezpieczonej nie było samo w sobie uzyskanie tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, po to tylko, by uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VII U 2023/20.

Od powyższej decyzji z 29 lipca 2020 r. (nr (...)) odwołał się także płatnik składek - (...) sp. z o.o., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, zaskarżając ww. decyzję w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że A. B. podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 1 marca 2020r. Nadto spółka wniosła o zasądzenie kosztów postępowania na swoją rzecz wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VII U 2024/20.

Zarządzeniem z 16 października 2020r. – na podstawie art. 219 k.p.c. – połączono ww. sprawę ze sprawą z odwołania A. B. do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VII U 2023/20.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek (...) sp. z o.o. został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym 15 lutego 2016r. (nr KRS (...)). Siedzibą spółki są W.. Spółka ta zajmuje się projektowaniem oraz produkcją różnego rodzaju urządzeń wchodzących w skład linii produkcyjnych, technologicznych systemów transportu wewnątrzzakładowego. W swojej ofercie posiada kompleksowe rozwiązania systemów transportu wewnętrznego, zabudowy magazynowej, serwis oraz doradztwo (tj. oferuje takie urządzenia jak m.in. wózki transportowe, przenośniki).

Wpisem nr 2 z 4 stycznia 2018r. został ujawniony w KRS jako prezes zarządu – R. W..

A. B. (ur. (...)) z wykształcenia jest technikiem administracji. Odwołująca pracowała w ww. spółce (...) w okresie od 1 sierpnia 2016r. do 28 lutego 2018r. na stanowisku pracownika biurowego. Była jednak zmuszona zrezygnować wówczas z pracy z uwagi na konieczność opieki nad niepełnosprawną córką.

Odwołująca ma jeszcze syna, który w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczał do pierwszej klasy szkoły podstawowej.

W dniu 28 lutego 2020r. (piątek) A. B. oraz płatnik składek zawarli umowę o pracę na czas nieokreślony od 1 marca 2020r. Odwołująca została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika biurowego z wynagrodzeniem 3.820,49 zł brutto miesięcznie. Odwołująca uzyskała orzeczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy na ww. stanowisku. Do ubezpieczeń społecznych płatnik składek zgłosił A. B. w ustawowym terminie 7 dni, tj. w dniu 3 marca 2020r.

Odwołująca świadczy pracę na rzecz ww. pracodawcy, w siedzibie płatnika, od 2 marca 2020r. (poniedziałek) do chwili obecnej. Pracę tę wykonuje od poniedziałku do piątku w stałych godzinach od 8 do 16. Odwołująca zajmuje się dokonywaniem wycen wg zapytań ofertowych dostawców i tworzy oferty dla potencjalnych klientów/kontrahentów, w porozumieniu z prezesem spółki, który następnie wyceny te i oferty zatwierdza. Do obowiązków A. B. należy także zamawianie materiałów potrzebnych do produkcji np. urządzenia, przenośnika itd., ewidencjonowanie faktur, obsługa urządzeń biurowych, dokonywanie bieżących zamówień artykułów niezbędnych do funkcjonowania biura i hali produkcyjnej, odbieranie telefonów, obsługa skrzynki mailowej, obsługa korespondencji przychodzącej i wychodzącej, dbanie o właściwy obieg dokumentacji i przepływ informacji wewnątrz firmy, przygotowanie dokumentacji przetargowej, zamawianie środków transportu oraz prac serwisowych.

Przełożonym odwołującej, wydającym jej polecenia oraz nadzorującym pracę, jest prezes zarządu (...) sp. z o.o. – R. W.. Odwołująca pracuje wraz z W. K. (1) oraz M. B. (1) (konsultuje się z nimi, zajmując wspólnie pomieszczenie w siedzibie płatnika). Odwołująca podpisuje (podobnie jak pozostali pracownicy) indywidualną listę obecności. A. B. otrzymuje od pracodawcy – co miesiąc – wynagrodzenie w formie przelewu.

Od 14 marca 2020r. do odwołania, na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Od 20 marca 2020 r. do odwołania, w Polsce obowiązuje stan epidemii.

Z ww. przyczyn wprowadzone zostały obostrzenia oraz ograniczenia. W § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19 (Dz.U.2020.410) wskazano, że w okresie od 12 marca 2020 r. do 25 marca 2020 r. na obszarze kraju ogranicza się funkcjonowanie następujących publicznych i niepublicznych jednostek systemu oświaty:

- 1) przedszkoli;
- 2) innych form wychowania przedszkolnego;
- 3) szkół wszystkich typów;
- 4) placówek oświatowo-wychowawczych;
- 5) placówek kształcenia ustawicznego oraz centrów kształcenia zawodowego;
- 6) placówek artystycznych;
- 7) placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania;
- 8) kolegiów pracowników służb społecznych.

Następnie rozporządzeniem MEN z dnia 20 marca 2020r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 przedłużono ww. okres do 10 kwietnia 2020r.

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (wejście w życie ustawy 8 marca 2020r.), w przypadku zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola, szkoły lub innej placówki, do których uczęszcza dziecko albo niemożności sprawowania opieki przez nianię lub dziennego opiekuna z powodu (...)19, ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad:

1) dzieckiem, o którym mowa w art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 645 i 1590),

2) dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności do ukończenia 18 lat albo dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego

- przysługiwał dodatkowy zasiłek opiekuńczy przez okres nie dłuższy niż 14 dni (brzmienie na dzień 31 marca 2020r.).

Na podstawie ww. przepisów odwołująca A. B. – w okresie od 2 kwietnia 2020r. do 10 kwietnia 2020r. skorzystała z prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego na syna, będącego wówczas uczniem pierwszej klasy szkoły podstawowej. Ojciec dziecka zajmował się w tym czasie drugim dzieckiem państwa B. - niepełnosprawną córką, jeżdżąc z nią na rehabilitację (wówczas ośrodki rehabilitacyjne były jeszcze otwarte).

Pismem z 5 czerwca 2020r. ZUS zawiadomił odwołującą o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w zakresie prawidłowości zgłoszenia jej do ubezpieczeń społecznych. Pismem z 17 lipca 2020r. ZUS zakończył ww. postępowanie. W dniu 29 lipca 2020r. organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję.

Odwołująca do chwili obecnej świadczy pracę na rzecz płatnika składek.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie:

- dokumentów zebranych w aktach niniejszej sprawy (w szczególności takich jak: dane uzyskane z KRS - <https://ekrs.ms.gov.pl>; dane uzyskane ze strony internetowej płatnika składek - (...) kwestionariusz osobowy – k. 12-13, k. 72-73; umowa o pracę – k. 10; k. 70; orzeczenie lekarskie – k. 11, k. 71; listy obecności – k. 14, 19, 24, 29, 34, 74, 78, 82, 86, 90, 99, 103, listy płac – k. 15, 20, 25, 30, 35, 75, 79, 83, 87, 91, 94, 98, 102, potwierdzenie przelewu wynagrodzenia – k. 16, 18, 21, 23, 26, 28, 31, 33, 36, 38, 76-77, 80-81, 84-85, 88-89, 92-93, 96, 97, 100-101, 104-105, korespondencja mailowa wysyłana przez odwołującą A. B.– k. 39-47),

- dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS,

- zeznań świadka: W. K. (1) (K.) – k. 148v oraz e-protokół rozprawy z 18 lutego 2021r. na k. 151;

- zeznań świadka M. B. (1) - k. 148v oraz e-protokół rozprawy z 18 lutego 2021r. na k. 151;

- zeznań R. W. (prezesa zarządu odwołującego płatnika składek) – k. 149 oraz e-protokół rozprawy z 18 lutego 2021r. na k. 151;

- zeznań odwołującej – k. 149 oraz e-protokół rozprawy z 18 lutego 2021r. na k. 151.

Sąd uznał za w pełni przydatne dla ustalenia stanu faktycznego dokumenty zgromadzone w aktach pozwanego organu rentowego i w aktach niniejszej sprawy, gdyż zostały one sporządzone przez powołane do tego organy, w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej przez prawo formie. Fakt niekwestionowania przez strony treści kserokopii dokumentów pozwolił na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej. Szczególnie istotne okazały się dokumenty potwierdzające nawiązanie stosunku pracy, które wespół z niekwestionowanymi przez organ rentowy zeznaniami świadków i stron oraz m.in.

korrespondencją mailową wysyłaną przez odwołującą do klientów pracodawcy, pozwalały na ustalenie, że odwołującą od 1 marca 2020r. do chwili obecnej świadczy pracę na rzecz płatnika składek.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków W. K. (1) oraz M. B. (2), współpracowników odwołującej w spółce (...). Świadkowie pracują wraz z A. B. u tego samego pracodawcy, siedzą wspólnie w tym samym pomieszczeniu i często konsultują się ze sobą („Do obowiązków pani Ani należy wykonywanie telefonów do kontrahentów, sporządzanie wycen z panem W. lub ze mną, orientowanie się co do ceny materiałów i wykonywanie poleceń pana R.. siedzimy w tym samym pomieszczeniu” – k. 148v). Świadkowie mają zatem bezpośredni kontakt z odwołującą, widują ją regularnie, codziennie (w dni robocze), stąd potrafili wskazać jej zakres obowiązków. Zaznaczenia wymaga, że świadek W. K. (2) nie pamiętał, iż odwołująca miała jakąkolwiek przerwę w pracy (tj. że była nieobecna od 2 do 10 kwietnia 2020r.). Jest to o tyle zrozumiałe, że tygodniowa nieobecność odwołującej sprzed roku, wobec faktu, iż w okresie od 1 marca 2020r. do 1 kwietnia 2020r. oraz od 11 kwietnia 2020r. do chwili obecnej odwołująca cały czas świadczy pracę (z uwzględnieniem przerwy urlopowej) nie zapadła ww. świadkowi w pamięć, z uwagi na krótkotrwałość ww. nieobecności.

Świadkowie powyżsi mieli bez wątpienia możliwości poczynienia bezpośrednich obserwacji na temat zatrudnienia odwołującej i rzeczywistego wykonywania przez nią jej obowiązków pracowniczych. Świadkowie są osobami obcymi dla stron postępowania. Mając na uwadze powyższe sąd uznał, że zeznania świadków były wewnętrznie spójne, pozbawione wad logicznego rozumowania, jasne, stanowcze i zbieżne w swej treści, a także zgodne z zeznaniami stron postępowania. Zeznania te nie nosiły również znamion uprzedniego przygotowania czy jakiegokolwiek stronniczości. Przekonanie zatem o tym, że odwołująca była tam pracownikiem, musiało być uznane za zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, skoro świadkowie ustalali z nią warunki zamówień materiałów do produkcji np. przenośników i innych urządzeń. Przy czym kontakt ten jest stały, regularny i trwa do chwili obecnej.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującej A. B. oraz prezesa zarządu spółki – płatnika składek, tj. R. W., albowiem pozostawały one w zgodzie z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, w szczególności z zeznaniami wskazanymi wyżej świadków i załączonymi dokumentami. Nie występowały przy tym między nimi istotne sprzeczności, które mogłyby dezawuować wartość dowodową tych zeznań. W pierwszej kolejności wskazać należy, że R. W. oraz odwołująca wskazywali na logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego okoliczności zatrudnienia odwołującej (pracodawca potrzebował pracownika, a odwołująca – z uwagi na jej wykształcenie i doświadczenie właśnie w tej firmie – była najlepszym kandydatem na to stanowisko), a także warunki jej zatrudnienia, przy czym okoliczności te znalazły odzwierciedlenie w zeznaniach świadków i dowodach z dokumentów, co tylko wzmacniało przekonanie o wiarygodności przeprowadzonych dowodów. Nie budziły również wątpliwości sądu zgodne w swej treści zeznania odwołującej, R. W. oraz świadków co do rzeczywistego zakresu obowiązków odwołującej.

Analiza całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazuje, że odwołująca, w okresie spornym, faktycznie wykonywała pracę na rzecz płatnika składek. Zaś organ rentowy nie naprowadził jakichkolwiek dowodów przeciwnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.2020, poz. 266), obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Natomiast w myśl art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 cyt. ustawy, pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu. Art. 36 ust. 1, 4 i 11 ustawy systemowej stanowi zaś, że każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Zgłoszeń, o których mowa w ust. 2 i 3, dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Każda osoba, w stosunku do której wygasł tytuł do ubezpieczeń społecznych, podlega wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń.

Zgłoszenie wyrejestrowania płatnik składek jest zobowiązany złożyć w terminie 7 dni od daty zaistnienia tego faktu, z zastrzeżeniem ust. 12 i 14. Przepisy ust. 2, 3 i 9 stosuje się odpowiednio.

Art. 8 ust. 1 w/w ustawy stanowi, że za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy.

W niniejszej sprawie organ rentowy odmówił A. B. objęcia ubezpieczeniem pracowniczym od dnia 1 marca 2020r. powołując się na to, że - zdaniem ZUS - zawarcie pomiędzy stronami umowy o pracę było działaniem pozornym i miało na celu wyłącznie wykorzystanie przepisów o ubezpieczeniach społecznych i stworzenie formalnej podstawy ubezpieczenia w celu spełnienia warunków do uzyskania prawa do zasiłku opiekuńczego.

Dla rozstrzygnięcia powyższego konieczne było ustalenie czy odwołująca faktycznie realizowała umowę o pracę z 28 lutego 2020r. (obowiązującą od 1 marca 2020r.) na rzecz płatnika składek (...) sp. z o.o., a zatem czy rzeczywiście powstał stosunek pracy, stanowiący tytuł do objęcia odwołującej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

Stosownie do art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W myśl art. 83 § 1 k.c., nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Oświadczenie woli złożone jest dla pozorów wtedy, gdy z góry powziętym zamiarem stron jest brak wywołania skutków prawnych, przy jednoczesnej chęci wprowadzenia innych osób w błąd, co do rzekomego dokonania określonej czynności prawnej. Strony więc udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej. W wyroku z 23 czerwca 1986 roku (I CR 45/86, SIP Lex nr 8766.) Sąd Najwyższy zdefiniował pozorność jako wadę oświadczenia woli, polegającą na niezgodności między aktem woli a jej przejawem na zewnątrz. Obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy.

Na gruncie przytoczonych przepisów w orzecznictwie wskazuje się, iż o tym, czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy, stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych (wyrok SN z 24 lutego 2010 r., II UK 204/09). Jednocześnie, umowa o pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można zatem przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, jeżeli pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca tę pracę przyjmował (wyrok SN z 12 lipca 2012 r., II UK 14/12).

Umowa określona jako umowa o pracę stanowi tytuł objęcia ubezpieczeniami społecznymi jedynie wtedy, gdy praca na jej podstawie odbywa się w warunkach zatrudnienia pracowniczego, tj. zatrudnienia o cechach wskazanych w art. 22 § 1 k.p. W konsekwencji, pozorność umowy o pracę (art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p.) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. Zauważyć przy tym należy, że dla ustalenia, iż stron nie łączył stosunek pracy, nie jest konieczne precyzyjne nazwanie rzeczywiście łączącego je stosunku, na podstawie którego praca była wykonywana. Wystarczające jest tu wykazanie, że stosunek ten nie posiadał cech stosunku pracy. Nie można mówić o umowie o pracę, jeżeli w łączącym strony stosunku prawnym brak jest podstawowych elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, takich jak osobiste wykonywanie czynności oraz podporządkowanie organizacyjne i służbowe

(por. wyroki SN z 4 grudnia 1997 r., I PKN 394/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 595; z 28 października 1998 r., I PKN 416/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 775, z 02 grudnia 1998 r., I PKN 458/98, OSNAPiUS 2000 nr 3, poz. 94). Jednocześnie, aby dokonać prawidłowej kwalifikacji stosunku prawnego należy uwzględnić zarówno zgodny zamiar stron i cel umowy, jak i okoliczności istniejące w chwili jej zawierania (por. wyrok SN z 18 czerwca 1998 r., I PKN 191/98, OSNAPiUS 1999 nr 14, poz.449).

W przedmiotowej sprawie odwołująca i płatnik składek zawarli w dniu 28 lutego 2020r. umowę o pracę na czas nieokreślony od 1 marca 2020r. Odwołująca w dniu 3 marca 2020r. została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownik od 1.03.2020r.. Poza sporem leżało ustalenie, że odwołująca otrzymała od pracodawcy uzgodnione wynagrodzenie za pracę oraz, że odwołująca skorzystała z prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego nad synem – w zw. z epidemią (...)19 i zamknięciem z tej przyczyny placówek szkolnych – od 2 kwietnia 2020r. do 10 kwietnia 2020r. Sporne pozostawało natomiast czy odwołująca faktycznie świadczyła pracę w wykonaniu ww. umowy na rzecz płatnika składek od 1 marca 2020r. (przy czym pierwszy dzień roboczy to 2 marca 2020r.).

Wskazać trzeba, iż zgodnie z art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (ciężar dowodu w znaczeniu procesowym). Z kolei stosownie do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (ciężar dowodu w znaczeniu materialnym). Jeżeli zatem organ rentowy na podstawie materiałów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym zarzucił fikcję umowy o pracę i brak świadczenia pracy, to w postępowaniu sądowym odwołująca winna jest wykazać fakty przeciwnie, a więc to, że w spornym okresie praca na podstawie spornej umowy faktycznie była wykonywana. Pod tym względem zarzuty odnośnie rozkładu ciężaru dowodu, zawarte w odwołaniu, należy odnosić do fazy postępowania kontrolnego ZUS. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie toczy się od nowa, lecz stanowi kontynuację uprzedniego postępowania przed organem rentowym. Z tej przyczyny obowiązkiem strony wnoszącej odwołanie jest ustosunkowanie się do twierdzeń organu rentowego ze wszystkimi konsekwencjami wynikającymi z art. 232 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2011 r., II UK 69/11, LEX nr 1108830), zgodnie z którym strony, w tym odwołująca, obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Zdaniem sądu odwołująca A. B. sprostowała powyższemu wymogowi, zgłaszając wnioski dowodowe z zeznań świadków W. K. (1) i M. B. (1), a także z zeznań stron, tj. swoich zeznań oraz za odwołującą spółkę - prezesa zarządu R. W. oraz dowody z dokumentów.

Z poczynionych w sprawie na podstawie ww. dowodów ustaleń faktycznych wynika, że A. B. w spornym okresie, jak i do chwili obecnej, świadczy pracę na rzecz ww. pracodawcy. Pracę tę wykonuje od poniedziałku do piątku w stałych godzinach od 8 do 16. Odwołująca zajmuje się dokonywaniem wycen wg zapytań ofertowych dostawców i tworzy oferty dla potencjalnych klientów/ kontrahentów, w porozumieniu z prezesem spółki, który następnie wyceny te i oferty zatwierdza. Do obowiązków A. B. należy także zamawianie materiałów potrzebnych do produkcji np. urządzenia, przenośnika itd., ewidencjonowanie faktur, obsługa urządzeń biurowych, dokonywanie bieżących zamówień artykułów niezbędnych do funkcjonowania biura i hali produkcyjnej, odbieranie telefonów, obsługa skrzynki mailowej, obsługa korespondencji przychodzącej i wychodzącej, dbanie o właściwy obieg dokumentacji i przepływ informacji wewnątrz firmy, przygotowanie dokumentacji przetargowej, zamawianie środków transportu oraz prac serwisowych. Przełożonym odwołującej, wydającym jej polecenia oraz nadzorującym pracę, jest prezes zarządu (...) sp. z o.o. – R. W.. Odwołująca pracuje wraz z W. K. (1) oraz M. B. (1) (konsultuje się z nimi, zajmując wspólnie pomieszczenie w siedzibie płatnika).

Wynik postępowania dowodowego wskazuje więc jednoznacznie, że pracodawca rzeczywiście miał zamiar zatrudnić oraz zatrudnił odwołującą, jako pracownika. A ubezpieczona pracę tę wykonywała na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy.

O pozorności czynności prawnej wnioskować należy z całokształtu okoliczności dotyczących momentu zawarcia umowy, jak i przez pryzmat zdarzeń późniejszych. Odwołująca – poza nieobecnością związaną z pobieraniem

dotatkowego zasiłku opiekuńczego przez okres zaledwie 9 dni i z wyłączeniem okresu ewentualnych urlopów – cały czas świadczyła i nadal świadczy pracę na rzecz płatnika, w warunkach stosunku pracy.

Ważności umowy o pracę zawartej pomiędzy odwołującą a płatnikiem nie może podważyć w żaden sposób okoliczność, iż miesiąc po podjęciu zatrudnienia odwołująca była nieobecna w pracy z powodu pobierania ww. świadczenia zw. z opieką nad dzieckiem. Było to spowodowane panującą epidemią (...)19 i zamknięciem z tej przyczyny placówek szkolnych. Odwołująca – w okresie od 2 kwietnia 2020r. do 10 kwietnia 2020r. – skorzystała z prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego na syna, będącego wówczas uczniem pierwszej klasy szkoły podstawowej. Ojciec dziecka zajmował się w tym czasie drugim dzieckiem, niepełnosprawną córką, jeżdżąc z nią na rehabilitację (wówczas ośrodki rehabilitacyjne były jeszcze otwarte).

Rację ma zatem pełnomocnik odwołującej, że A. B. nie mogła przewidzieć w dniu zawarcia umowy o pracę, że w związku z zagrożeniem (...)19 od 14 marca 2020r. zostanie w Polsce wprowadzony stan zagrożenia epidemicznego, a następnie epidemii. Celem ubezpieczonej nie było samo w sobie uzyskanie tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, po to tylko, by uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Przekonania sądu co do rzeczywistego wykonywania przez odwołującą umowy o pracę z 28 lutego 2020r. nie mogą wykluczać wątpliwości organu rentowego co do braku materialnych dowodów świadczenia tej pracy. Nie dość bowiem, że odwołująca przedstawiła wydruki korespondencji mailowej, którą odwołująca wymieniała z kontrahentami/klientami płatnika działając w jego imieniu, to nadto z zeznań świadków wynikało wprost jakie konkretne zadania realizowała odwołująca. Świadkowie ci, jako współpracownicy odwołującej, zajmujący wraz z nią jedno pomieszczenie służbowe, często konsultujący się wzajemnie, mieli bez wątpienia możliwości poczynienia bezpośrednich obserwacji na temat zatrudnienia odwołującej i rzeczywistego wykonywania przez nią jej obowiązków pracowniczych.

Zakład nie zakwestionował tym samym skutecznie, wskazywanego zgodnie przez świadków i strony postępowania, rzeczywiście realizowanego zakresu obowiązków odwołującej.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że strony spornej umowy o pracę faktycznie wykonywały obowiązki w niej określone na warunkach opisanych w art. 22 § 1 k.p., a zatem umowa ta nie została zawarta dla pozorów. Uwzględniając powyższe sąd, na podstawie cyt. przepisów prawa materialnego i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję, orzekając jak w punkcie 1) sentencji wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając nimi organ rentowy, który w całości przegrał sprawę. Na koszty poniesione przez odwołujących składało się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika procesowego. W odniesieniu do radców prawnych, miarodajnymi w tym zakresie są przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych Dz.U.2018.265). Zgodnie z § 9 ust. 2 stawki minimalne w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym wynoszą 180 zł.

Dodatkowo zauważyć należy, jak już niejednokrotnie wyjaśniał Sąd Najwyższy, połączenie - na podstawie art. 219 k.p.c. - kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy, nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności i nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2008 r., II CSK 267/08, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 15 lutego 2008 r., I CZ 148/07, nie publ., z 4 grudnia 2009 r., III CZ 57/09, nie publ., z 29 kwietnia 2010 r., IV CZ 24/10, nie publ. i z 25 listopada 2011 r., V CSK 89/11, nie publ., postanowienie z 3 lutego 2012r., I CZ 164/11). W konsekwencji, w razie połączenia przez sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, zwrot kosztów procesu przysługuje stronie odrębnie w każdej z połączonych spraw (postanowienia Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2009 r., III CZ 57/09, nie publ. i z 29 kwietnia 2010 r., IV CZ 24/10, nie publ., postanowienie z 3 lutego 2012r., I CZ 164/11). Stąd sąd zasądził od pozwanego na rzecz odwołujących się po 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

(-) Mirosław Major

Zarządzenie/proszę:

1. Notować w kontrolce uzasadnień.
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć peł. ZUS rpr. M. A. z aktami rentowymi (k. 152).
3. Akta przedłożyć za 14 dni lub z pismem.

P., 04.03.2021 r.